

avant...!

any III

portantveu d'«avançada de l'empordà»

núm. 28

imperialisme c. n. t.

Si un poble salvatge es transforma paulatinament en civilitzat, si passa una a una les diferents etapes del progrés, si empra la tècnica escalonant-la o sigui, que de la primitiva vagi a la superior passant per l'inferior i la mitja, podrem afirmar que els éssers que formen aquest poble són capacitats. A mesura que han progressat tècnicament s'han superat esperitualmente. Al perfeccionar la mecànica han refinat la moral i al ascendir socialment han emancipat les idees.

Si un poble passa bruscament de l'estat salvatge al civilitzat, si de la primitiva fabricació manual passa ràpidament a la mecànica moderna, aquest poble haurà progressat però els éssers que l'integren viuran moralment i esperitualmente en l'estat inferior.

El Japó, ens dóna un exemple d'això. Poc temps abans de la guerra russa-japonesa, vivia en estat inferior del que actualment es troba Xina; en l'actualitat és a l'avanguardia de la tècnica moderna. Per tant, tècnicament s'ha modernitzat, però, esperitualmente viu com cent anys enrera. Manté les mateixes tradicions, igual fanatisme, idèntic pensar i semblants costums. Descendents dels mogols - invasors i guerrers - conserven íntegres les seves qualitats.

El govern japonès, coneixedor d'aquestes qualitats, ha procurat no desperdiciar-les mantenint - per quan es presentés ocasió - en aquells pobres cervells, l'idea guerrera; per això al tractar-se d'invadir militarment a Xina, no ha trobat l'oposició del proletariat japonès com havia d'ésser.

Així com en altres països civilitzats, la classe treballadora s'ha emancipat moralment de la tutela burgesa i procura formar un «bloc» universal contra les maniobres capitalistes causants de les guerres, al Japó, no. Allí, l'obrer no representa més que una part de la màquina; és mancat de l'ideologia i germanor que caracteritza al nostre proletariat.

La cultura - tiranitzada per el fanatisme - no ha donat el rendiment que calia; trobant-se ara amb una superpoblació extraordinària que dificulta la seva vida interior.

El govern japonès, aprofitant aquesta ocasió i valent-se de l'inferioritat bèl·lica de Xina, ha invadit militarment part del seu territori. L'exèrcit xinès més inferior, poc podrà resistir a la moderna-tècnica-guerrera japonesa, que utilitzada per elements salvatges causarà estralls.

La Societat de Nacions, ha demostrat una vegada més la seva inutilitat. El Japó, si no es reconeix els seus (?) interessos a la Manxúria, diu que es retirarà de l'esmentada Societat. ¿Sota aquesta amenaça, les altres nacions que determinaran? Segurament que optaran per reconèixer l'intervenció japonesa a la Manxúria i, com sempre, imperarà la llei del més fort.

full quinzenal

En pocs dies d'interval hem llegit a la premsa burgesa uns quants manifestos de diferents sindicats de Catalunya, dirigits al proletariat, lamentant-se tots ells de la desafortunada actuació de la F. A. I. dins la C. N. T. i demanant que aquest estat de coses fineixi ràpidament.

La premsa burgesa ha publicat aquests manifestos amb visible satisfacció. Els nostres explotadors davant les lluites intestines que sosmouen la nostra primera organització sindical ja es llepen els bigotis.

I es precisament en aquests moments de veritable desmoralització que cal actuar amb tota consciència.

Ja es parla de qui ha de reemplaçar els faistes. Es fa molta propaganda perquè els 30, tornin a dirigir la C. N. T., i això es precisament el que cal privar. Si la C. N. T. en mans de la F. A. I. ha arribat a aquesta precària situació, en mans del 30 acabaria per a desaparèixer, puix cal adonar-se que si els faistes tenen un desmesurat esperit revolucionari, lluiten en pro d'unes millores socials, mentre els del grup dels 30 son massa amics dels que governen i sols serveixen de factor moderador a profit de la casta benestant.

Nosaltres entenem que a la C. N. T. no ha de tenir-hi supremàcia cap nucli determinat. La C. N. T. ha de tornar ésser aquella agrupació gloriosa on es lluiti solament per assolir aquelles millores sindicals que ens corresponen, tant d'ordre moral com material.

A la C. N. T. poden, deuen millor dit, entrar-hi tots els obrers dels matisos ideològics que siguin, i allí dins fer-hi obra comuna, d'acord amb els principis d'aquesta organització.

Nosaltres confiem que en el ple de sindicats que s'anuncia en sortirà la C. N. T. més forta que mai i continuarà éssent el baluard de les nostres reivindicacions sindicals.

M. S.

15 cts.

per què no ha avançat l'esperanto?

el nou camí

Fa ja 45 anys que una èlite de devots i infatigables amics han usat contínuament llurs esforços. llur entusiasme, llur diner per tal de fer triomfar la llengua Esperanto. Es que veritablement els resultats responen a aquests llargs esforços? Es que l'èxit assegurat, indiscutible els ha recompensat?

Per què, malgrat que una llengua internacional és cada dia més necessitada pel comerç, per la ciència, per l'esport... per què el públic no usa encara l'Esperanto?

Que no és prou conegut, l'Esperanto? Al contrari. Fa més de 40 anys que hom sacrifica enormes sumes per a la seva propagació. Hom ha procurat de difondre'l per ràdio, en congressos, amb la premsa. Resulta? Quas cap, en comparació del diner esmerçat; ha reulat a França, Alemanya, Espanya i altres països; i avui ja no creix enlloc.

Per què aquesta resistència del públic?

L'explicació d'aquest fenomen és clar; tota persona que hagi estudiat la psicologia del públic pot donar-ne fe:

L'única raó d'aquesta resistència és que el poble sent i sempre sentirà una repugnància instintiva per tot el que té un aspecte artificial.

Per tenir èxit, una llengua internacional ha de tenir un aspecte natural. No s'han d'inventar els vocables, sinó usar solament *les paraules internacionals universalment conegudes*.

Fins avui hom creia que no era possible de crear una llengua *fàcil i natural* al mateix temps. Per això hom s'acontentava amb sistemes com l'Esperanto, Nov-Esperanto, etc.

Però avui després de 30 anys d'experiments i recerques contants, un erudit estonià, uns dels primers col·laboradors del Dr. Zamenhof, prof. E. de Wahl, ha demostrat que amb dues o tres regles es poden formar *regularment* quasi tots els derivats internacionals, *prop de 10 000 paraules*.

La seva descoberta constitueix un fet únic en els anys de la llengua internacional; i això explica el per què en poc temps, sense reclam, sense diner, la llengua occidental ha conquerit i entusiasmat nombrosos partidaris d'altres sistemes.

Els fets són més eloqüents que totes les teories i objeccions.

Avui funcionen societats de propaganda en més de 25 països d'Europa i Amèrica.

Com deu ésser aquesta llengua?

Heus-en ací un text espècimen:

«Li problema de un international lingue ha occupat li pensas de mult erudit persones del ultim decennies. Divers propositiones ha esset publicat. Un part del publicum es inclinat a creder que li multià del projectes fa impossibil li solution del problema. To es un errore. In contrari ti concurrentie ha ductet a un progressio amelioration e al selection del maxim apti systema»

Li resultate de ti evolution es li idioma Occidental, un harmonie combination de naturalità e regularità. Occidental have un immens quantità de international paroles familiari a omni educat european. Plur decisio experienties in divers landes demonstra que intelligent persones posse serir e parlar ti interessant e excellent lingue in curt tẽmpore. Su difusion in Europa e America deveni sempre plu grand»

Hom ha pretès que l'Occidental és solament una *llengua romànica*, mentre que l'Esperanto és una *llengua universal*. Això és completament fals. La mateixa llengua russa és més afavorida amb l'Occidental que amb l'Esperanto. Tot el vocabulari d'Occidental és basat sobre el principi del màxim d'internacionalitat. No és culpa de la llengua si la majoria de les paraules internacionals conegudes a tot el món pertanyen a la civilització llatina occidental! Això és fet històric que no es pot sinó *admetre*, però *nonegar* o *criticar*!

La difusió de l'Occidental els causarà enuig i pena. Es de lamentar, però no s'ha d'oblidar que no es pot impedir un progrès. No els demanem pas que abandonin la «Karan lingvon», comprenem l'amor posat a l'Esperanto, que respectem.

Ara sols els demanem una cosa: Que no ens considerin com a enemics, adversaris, *sense haver examinat els nostres arguments* exposats a les nostres publicacions.

A cada interessat que ens ho demani, se li enviarà *gratuitament* algun dels documents importants, sobre l'Occidental.

Per la «Hispan Occidental-Unión».

CARLES VARELA.

avant..!

redacció: rambla, 29
figueres 23 febrer 1933

el pròxim número sortirà
el dimecres, 5 de març

venda: llibreria batllosera

i carne a las fieras!

Un político de los del antiguo régimen, de aquéllos a quien el Dictador asestara un soberbio puntapié—aún cuando luego se sirviera de otros iguales ó peores—el tal político, viejo astuto, cojo y más feo que Picio, colaborador con sus adáteres desde la Restauración, del desastre económico que sufrió España hasta el advenimiento de la República, no se resigna a permanecer callado ante las tan dolorosas y lamentables agitaciones, que como producto de aquél desgobierno, se vienen sucediendo.

Como es inútil pretender que la conciencia—que nunca tuvieron—les acusa de haber sido con la acción ú omisión, culpables del estado ruinoso a que llegó el país, debieran, a menos, recluirse en un mutismo absoluto, hasta, olvidárenos—y es difícil por la estela que dejaron—que aún viven, y que tienen todavía la desfachatez de opinar respecto a la situación social de España.

Y lo inaudito de este Picio cojitranco, que acaudilló un partido liberal—¡já, já, já! A cualquier cosa llaman chocolate las patronas—es, que se atreva a censurar la falta de energía del Gobierno en la represión.

¡Tiene ideas felinas este maquiavélico ex-conde! Ventea la sangre, dilatando su exuberante periscopio nasal y se frota las garras ante el dantesco espectáculo de unos racimos de campesinos ahorcados y las cárceles abarrotadas de comunistas.

El caso es exterminar a los que codician tu oro ¿verdad, viejo avaro? y quizás librarte ¡oh, manes de Júpiter! que puedan hacer contigo los que cuen-

tan que los parthos hicieron con Craso al cogerio prisionero, que le dieron muerte echándole oro derretido en la boca.....

Piensa ¡oh, Nerón con casaca y chambergo! que tú ya estás al pie de la fosa y que ofrecerás en breve a los gusanos un festín con la ruin materia que sirve de envoltura a tu osamenta y que te convertirás en polvo como todos esos desgraciados a quienes la ambición y la rapacidad de muchos Cresos como tú, dejaron en la miseria más espantosa.

¿Habéis pensado alguna vez en las lágrimas que pudieráis enjugar, los dolores que podríais evitar restituyendo a la Sociedad todo el oro que acumulásteis, quién sabe a costa de qué agotadoras jornadas de trabajo?

No os escandalizáis de que la miseria haga presa en los hogares, sino de que se manifieste violentamente, cuándo el mordisco del hambre lanza a la desesperación a los hombres, y es entonces que en vez de entregar todo el oro que os sobra para remediar tan tremenda injusticia, pedís con refinamiento sádico, impropio de seres humanos, los más duros castigos para los transgresores de la Ley.

Y cuándo la intentona monárquica ¿pedíais lo mismo picaresco y jocoso ex-conde?

¡Ah! Entonces, no ¿verdad? Aquellos se sublevaron para traeros a vuestro amo y que siguiérais pisoteandonos como eunucos toda la vida.

Es de lo más bromista este cojo que darse pueda, con esa nariz sacrista-

nesca, de bruja de aquelarre, que nos hace recordar el epigrama del gran Quevedo:

«Erase un hombre á una nariz pegado.....»

Y además de la mala baba que destila, tiene una mala pata terrible y no lo dijo por su pata mala, sino por la *jettatura* que para mi tuvo.

Mi primer hijo nació á las 13 horas del día 13 de Enero de 1913 y un supersticioso que lo supo comentó enseguida: ¡Caracoles! Reinando Alfonso XIII y gobernados por un COJO, ¡mala pata!

En efecto, a los pocos meses, se me murió el angelito.

¡Vade retro, ex-conde *gafe* y sanguinario!

E. MEDINA

de les comarques empordaneses

de roses

una iniciativa

Com a empordanesos, tinguerem ocasió de contemplar els estralls causats a la nostra estimada i formosa comarca, pels aiguats del passat desembre. Nosaltres, impotents, veiem amb horror, com les nostres terres del conreu, es convertien amb estanys de dimensions il·limitades. Els telèfons amb ses veus metàl·liques, ens transmetien les noves esferèidors del que passava més enllà del nostre terme.

De tot arreu els nostres amics ens deien, és imponent, si això continua serem arrasrats per l'aigua perdent nostre element de vida, i tal volta la mateixa.

Els ponts cedeixen, els rius es surten del seu llit, l'aigua ho envaeix tot. Que fer?

Passat el temporal, anàrem a veure alguns llocs, ¿perquè citar-los? i veiérem la venerable figura del cabdill i President Macià; dels seus ulls congestionats per l'emoció, veiérem caurer una gota, plorava, els elements desfermats de la natura havien assotat els seus germans de lluita i d'ideals, l'Empordà estava entristit pel cop funest. Els que ocupaven els llocs d'honor dins el cercle que el voltaven, eren els bons amics de *Sang Nova* i companys d'exili del President, diputat a les Corts, i batlle de Castelló en funcions, senyors Bordas de la Cuesta i Farreró. Ens

hem enterat del donatiu de la Generalitat tant generós com petit i de l'apel·lació feta a tot Catalunya, per apaivagar, en part, les penes que ens condoleixen; ho agraiem tot, però això no és prou.

En conversa finguda amb els Srs. Bordas i Farreró recaiguérem damunt del seu antic projecte sobre la canalització de la Muga. Els fets han demostrat que aquests fervents Catalanistes tenien una visió ben clara de la catàstrofe que ara s'ha produït.

Es per això que donem a llum les impressions rebudes en aquells dies d'amarg record.

Siguent així que recomanem al batlle en funcions a Castelló i diputat alhora, i als empordanesos tots, s'aprestin cada u al seu lloc per evitar en el possible la repetició del passat.

No siguem egoistes ni personals, no fem com aquell senyor de Castelló que deia: quan la Muga em prengui el que jo li he pres primer..... El que cal fer, es una obra col·lectiva; essent benefici de tots, tots hem d'ésser ur.

Tanmateix a la nostra comarca no solament cal defensar-nos dels rius, sino que cal també anar a la dessecació total del pantan i marismes, anomenats vulgarment Estanys. Els pobles de Roses, Castelló d'Empúries, Palau, Pau, Vilajuiga, Perelada, Sant Pere Pescador i altres, hi estan afectats, caldria anar a una mancomunització d'ajuntaments, i que aprop dels *Alts* poders aconseguissin les millores respectives del cas. Per a donar una idea del que caldria fer assenyalem ço que han fet i fan altres països.

Tres exemples recents, admirables, ens són

donats per Dinamarca, Holanda i Italia, per posar en explotació terrenys incultes.

De 1866 a 1919, la primera, ha conquerit 420.000 hectàrees d'erms anegats i plens de junqueres, ambdues parts del riu lutlant. Aquest augment de la superfície de terrenys de conreu, a permés la creació d'un gran nombre de noves explotacions agrícoles: dividint aquest terreny en parcel·les i en petites propietats, garantin així la vida d'unes famílies, augmentant de manera considerable el nombre d'explotadors.

La Holanda, on la població creix de manera desigual ha emprés la conquesta pacífica de 224.000 hectàrees sota la Mar del Nord, assecant el Zuiderzéc, treballs colossals i explèndits, extremadament cars, ja que el terreny així prés a la mar, revé el seu cost a un milió l'hectàrea, *malgrat tot, menys car que una guerra, i sense perdre vides humanes.*

Aquest assecament, te l'avantatge de donar treball, durant llargs mesos a millars d'obrers sense feina.

L'Itàlia també, amb el concurs dels antics combatents ha emprés sobre ses terres una veritable colonització i amb quina empenta. Els italians amb 25.000 obrers dragant, assequen, obren carreteres i construeixen masos en tota la regió abans infectada de malures, no solament les marismes de Pontins, 100.000 hectàrees, sino fins sobre tota la costa Oest de Nàpols a Piza. L'estat d'aquesta manera, i per les obres de bonificació del seu sòl, procura a molts millars de famílies nombro-

(Continua a la sisena plana.)

¡FRONT ÚNIC!

Obrers del camp i de la ciutat intel·lectuals lliures! Un remor bèl·lic, presagi de reacció violenta s'albira arreu del món.

El breu avenç vers el camí d'emancipació humana guanyat amb tanta sang i fatigues, estem aprop de perdre'l per les lleugeres dissidències escampades en el si del proletariat.

Es clar que aquesta escissió proletària infiltradora del feixisme, no és més que un fenomen històric fins a cert punt comprensible agafant com a punt de partida el materialisme històric precorrit per Marx i Engels. Aquesta filosofia materialista que podríem sintetitzar-la anomenant-la llei de la necessitat, podria explicar-nos molt bé aquest caos actual que a tot arreu s'observa.

La principal causa, però, de la divisió del proletariat la trobem en la socialdemocràcia, o socialfacisme com alguns l'hi diuen, i en l'anarquia. Els dos idearis sortits del si del capital. Les dues tendències al servei de la burgesia.

La socialdemocràcia sorgida de la II Internacional i fent-se seus els principis col·laboracionistes, interpretant tendentment i a profit de llurs conveniències certes teories marxistes al igual que els catòlics han fet amb la biblia, ha anat de fracàs en fracàs en tota la seva llarga història. Dins aquest organisme ha estat possible a causa dels principis col·laboracionistes la cautelosa introducció d'elements burgesos fins a tal extrem que avui pot dir-se que el socialisme és un partit netament burgès.

Aquest aburgesament de la socialdemocràcia ha fet possible els crims històrics i les paradoxes fàctils que es registren durant el seu període d'activitat: Rosa Luxemburg i Karl Liebknecht, per defensar la tesi de la revolució immediata foren perseguits i assassinats mitjançant l'ínic procediment de la llei de fugues amb la tolerància o quasi per ordre dels seus camarades els socialdemòcrates.

A Anglaterra el partit laborista s'escissiona en varis grups independents contra les vergonyoses transaccions del partit

amb una monarquia imperialista. A França tenim a Lónguet i Lleó Blum enfront de Renandel i els seus amics.

Es a dir: la socialdemocràcia inerciosament-se en la pesada màquina capitalista, ha quedat empeltada de totes les seves larses i tots els seus defectes, dividint al proletariat i preparant-lo no per la revolució, sinó per la submissió passiva a la reacció que potent i demolidora va estenent-se arreu.

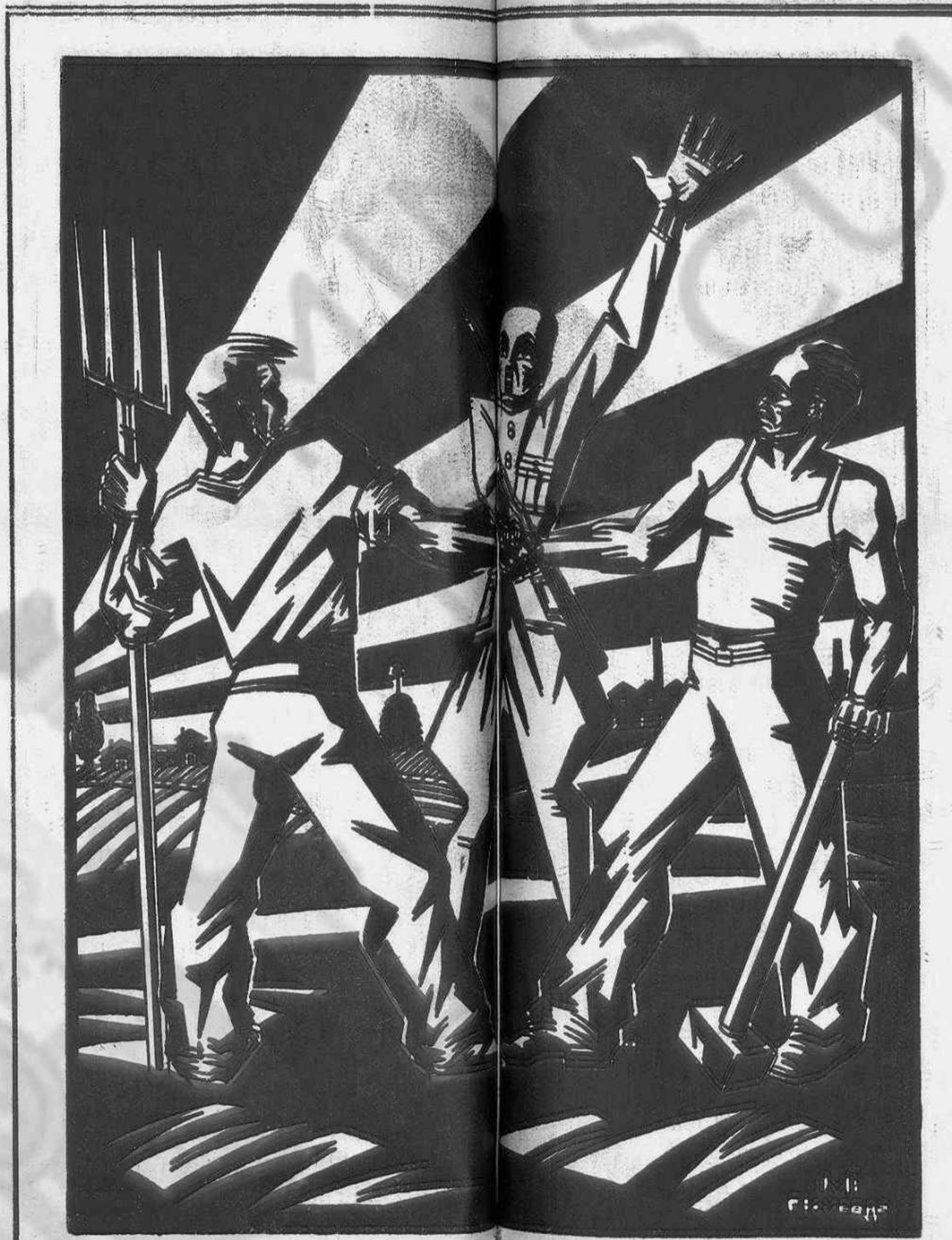
La missió històrica de la socialdemocràcia a quedat reduïda a la d'ésser l'últim puntal de la burgesia i un subproducte expel·lit d'aquesta. Aquesta tàctica equivocada ha creat a l'ensem, un altre subproducte que ha engendrat d'una manera indirecta una altra escissió proletària: l'anarquia.

La concepció àcrata ha sorgit d'una falsa assimilació de les doctrines marxistes agafant com a model justificatiu de la seva posició, l'actuació col·laboracionista de la socialdemocràcia; actuació que té més de Rødberlista i Lassalliana que de Marxista.

Els que de bona fe han seguit les passes del socialisme reformista atrets per les propagandes revolucionàries dels seus components, s'han decebut a l'arribar aquests al poder, car en les seves propagandes els hi han exposat el que caldria fer, però no el que faran, amagant així el seu arrelam conservador, i és per això que aquests homes cansats d'ésser enganxats, lassats d'esperit, moralment desfets, s'han alçat contra el marxisme amb una follia inconscient, i una vegada conduïts per aquest camí és molt difícil fer-los veure que les doctrines de Marx, Engels, Bakunine, Kropotkine, etc, no són divergents sinó convergents, que s'acosten totes a un denominador comú, que porten el mateix fons i que sols difereixen per lleus raons de tàctica.

Sigui però el que sigui, la qüestió és que la desmoralització proletària a causa de la seva divisió és ben palesa. Des de que el cervell portentós de Lenin ha deixat d'existir, ha anat accentuant-se la decadència de la unió proletària internacional.

Aquell irredemionisme que seguia una ruta ascendent ha quedat inepte una vegada extingit el cervell que el creà. Mentrestant el capitalisme formant un bloc compacte, forma obligada de defensa, s'ha anat enfortint mentre la unió proletària s'anava debilitant. El bloc capitalista essent compacte i amb l'ajud de la tècnica del seu

Contra el feixisme
fent únie proletari.

Aquesta va accentuant-se i fent-se visible cada dia més. La teoria socialista de l'evolució democràtica, ha servit solament per prendre alè la burgesia aprofitant el compàs d'espera del proletariat esperançat en l'eficàcia socialista, i l'efecte que ha produït ha estat el de parir el proletariat en tres bàndols ben marcats: socialistes, comunistes i àcrates.

Aquesta desunió l'ha utilitzada l'element capitalista per a crear la terminologia feixista i apoderar-se amb violència de les institucions proletàries.

A Itàlia quan el socialisme estava a punt d'obtenir el poder, cosa que hauria lograt en cas de presentar un front únie, al veure el capital que l'invocació que els feien a la democràcia parlamentària (com ens fan a nosaltres) els fallava, euidaren prou bé de fer sortir un Mussolini que els salvés de l'hecatombe. Quan el capitalisme alemany ha vist que la concepció marxista tenia majoria en el Parlament, no han titubejat gens ni mica en donar el poder a Hitler tot hi semblant el seu enemic irreconciliable. A França fa temps que palanquegen = recordem la brevetat dels ministeris Laval, Tardieu, Herriot, Boneour i Daladier = per trobar l'home que aguanti l'allau proletària sense minvar el decor de la tan enalldida democràcia parlamentària. Mentre Daladier pot ésser molt bé l'última carta que es juga la burgesia francesa, ja comença a sentir-se la veu d'un Tardieu assajant el paper de prohom salvador fent declaracions feixístiques. A Espanya el capitalisme es troba en un cicle més atrassat que aquestes nacions europees, però, una volta passat aquest fervor republicà, pèlser a no frigar gaire, el defecte secular es deixarà sentir, i acabats els recursos del sofisme parlamentari la burgesia espanyola s'imposarà per la força, burlant les cèlebres teories dels nostres flamants socialistes.

Veient aquest caos reinant, els que veritablement sentim l'orgull de la nostra casta, la que ha d'emancipar a tota la societat, no podem deixar d'explanar la possibilitat de virar la proa del vaixell que ha de portar-nos la victòria, vers el front únie revolucionari.

Tots perseguim el mateix fi i no sabem emprendre junts el camí que ens dugui a la victòria. I si no volem sucumbir, si no volem sofrir la reculada històrica d'uns quants lustres, no podem deixar d'unir-nos, de confederar-nos, que no vol dir fusionar-nos puix cada u pot mantenir íntegrament els seus punts de vista ideològics.

Contra l'enemic comú, no podem batallar escampats en guerrilles.

Pel que toca a l'estranger sembla que a França es va per una entesa entre el partit socialista, el comunista i Unió proletària.

A Alemanya la intransigència entre el partit Socialista i el partit comunista sembla que va a ésser trencada per tal de formar un front únie contra el feixisme. Això ja dona esperances.

Pel que fa referència a Espanya, l'obra que s'engeix fer per tal de lograr la unió de l'exploriat, és bandejar dels sindicats obrers tota hegemonia política aplegant-se tots sota una sola bandera: la de la lluita econòmica. Políticament deuen confederar-se tots els partits que tinguin com a programa mínim els postulats bàsics del marxisme: revolució permanent i lluita de classes. Oposició! Res d'enxufismes!

Aquestes forces independents però cohesionades per perseguir ambdues el mateix fi, són les úniques que poden abaldr a la burgesia, i si la revolució és parcial (en una sola nació) la creació d'un exèrcit roig al servei del poble ha d'anar paral·lelament lligat en el moment de la revolució tant per a portar-la a terme com per a conservar-la. El soldat amb l'obrer del camp i de la ciutat, han d'anar fortament units si - com ha dit l'escriptor revolucionari el nostre company J. Miravilles - no volem pagar en un front únie de dolor les conseqüències d'un sectarisme suïcida.

Ara, que de l'esforç atòmic de cada u per formar la cèl·lula i d'aquesta un cos perfecte que corri directe vers l'etapa superior de la societat, depèn la victòria.

Obrers! Si logrem unir-nos fusionant els nostres esforços lograrem desembassat-nos dels tentàculs de la reacció.

Ara és l'hora. ¡Avant pel front únie revolucionari!

JOSEP FERRER FERRER.

Els treballadors no tenen pàtria

ses i pobres no solament el pà, sinó també un fogar i bona terra.

Tantmateix l'obra de l'estat pot ésser més considerable encara, si es considera que la seva missió és, sobre tot educativa. El ministre d'agricultura de l'Estat espanyol, ha portat a cap ja certes iniciatives; molt queda a fer.

Nosaltres esmentem del Països Baixos, per exemple, les institucions governamentals següents.

Una estació experimental del Govern amb experts imparcials, dins tots els districtes agrícoles.

Una estació per la cultura i els pastos a Groningen.

Una altra a Horn, pels productes lleterers.

Un Institut geològic a Groningen, fent anàlisi del sol per tothom qui ho demana.

Una estació a Vageningen, per les sements.

Una altra a Vageningen, pel bestiar.

Una altra a Maastric per les malalties de les plantes i dels animals.

Un comitè central per a l'inspecció de plantes.

Un centre general, d'inspecció de granes.

Un centre de control d'exportació a La Haia, pels llegums, fruits i patates.

O sigui a coneixença nostra, onze Instituts que tenen per missió fer avançar científicament la gent del camp, fent més renumeraadors llurs esforços. A l'anterior enumeració cal encara ajuntar-hi per part de Dinamarca, laboratoris de grans dolents i de plantes de grans arrels, com alfals, esparcet, etc; com també els terrenys més apropiats per cada cultiu, així com la mecanització agrícola.

Aquesta llista forçosament limitada ens mostra almenys, la veritat de resseguiments fets per millorar la sort del pagès.

Per aportar un poc de precisió, fem una petita incursió dins una d'aquestes estacions que hi ha a Copenhague, la de sements de l'Estat Danès.

Ella data de 1871, i és avui, la més vella de les dues centes que hi ha establertes dins el món, ella és la que fa més investigacions, i anàlisis. La seva finalitat és, de determinar la puresa, la rapidesa d'energia germinativa, el pes de les mil granes, el grau d'humitat, etc., amb les mostres del que ha analitzat, ella es trasllada al camp i al laboratori, controlant així l'autenticitat de les espècies sotmeses al examen, i lloc de la seva procedència.

Per una sola sèrie de recerques per determinació d'autenticitat per exemple; l'estació posseeix dues col·leccions de granes de cinc mil i nou mil mostres, el que li permet poder comprovar a simple vista, o amb microscopi, la qualitat de les granes. De totes maneres, els és necessari sembrar les terres que tenen a la seva disposició, per a determinar la varietat damunt les plantes cultivades, comparant-les després amb les mostres que posseeixen de l'espècie i la varietat.

Per els cereals, l'estació posseeix dos

campes i, aproximadament, quinze mil mostres per les plantes herbívores o de grans arrels, les parcel·les són prou grans, perquè cada classe sembrada pugui portar de sis a vuit centes plantes.

Durant l'any 1925 a 1926, trenta i una casa, que en total venen el 70 % de sements empleades a Dinamarca (aproximadament 10 milions de kilos) han estat sotmeses al control de l'estació.

Es pot afirmar, sens dubtar-ne, que no existeix altre país on el control de sements utilitzades per la sembra sigui tant general i complet, 26.284 mostres de granes foren experimentades el darrer any.

Es ben interessant de demostrar com merces a les recerques i controls de l'Estat, dos països com Holanda i Dinamarca, han arribat, - dins tots els terrenys - a millorar en mig segle, llurs produccions fins al 100 i 150 %.

Es així per exemple, que en 1861 abans les recerques de l'aliment del bestiar i abans les seleccions de les races, una vaca danesa portava 1.000 litres de llet a l'any, amb 29 kilos de mantega.

En 1930, una vaca danesa ha donat en terme mig 3.300 litres de llet i 123 kilos de mantega. D'altra part el nombre total de vaques ha duplicat.

El país d'aquest fet, en mig segle ha centuplicat la seva producció en mantega.

A més, Dinamarca ha fet això amb cada una de les seves produccions.

Així es compren perquè el poble és ric, civilitzat i feliç de viure. Ha calgut per obtenir aquests resultats, seixanta anys d'esforços científics, d'aplicació governamental, d'educació popular i de coordinació amb les recerques que més podien beneficiar el país. ¿Perquè Catalunya fóra, i l'Empordà en primer lloc, no fem els possibles per posar-nos al nivell d'aquests països?

La iniciativa, la brindem a qui es vegi amb mèrits i força per aconseguir-ho.

France-Leucate, Gener de 1933.

Per Sang Nova,
MARCEL PONSETI.

S'arreglen plomes estilogràfiques
Llibreria Batllosera
GALAN, 3

Olis purs de oliva del Sindicat Oleícola Garroixa-Empordà EL SIGLO
Avinguda de la República, 17

GRAN CAFE EXCELSIOR

RAMBLA - Telèfon, 218 - FIGUERES

de vilamalla gestes d'un cavernícol

Fa pocs dies, el representant a Vilamalla del Creador, Omnipotent, Totpoderós i no se quantes coses més, donant l'exemple de respecte que mereixen les despulles humanes, trobà fallant herba al Cementiri, restes humans, i enlloc de sepultar-los - com lògic fóra - els va tirar a la via pública. ¿No us sembla contradictori als rítmics moviments i impressionables cants que fant quan acompanyen el mort a la seva darrera estada?

¡Així són de cavernícoles!

Aquest mateix ministre de Déu, el dia 5 del corrent mes, en un sermó, pronuncià paraules ofensives al Règim actual i digué als seus feligresos que en les pròximes eleccions votessin la candidatura d'en Lerroux, ja que ell respectarà els interessos de l'Església i dels seus rucs.

¿Des de quan s'utilitza la casa de Déu (?) per fer propaganda política? ¿En quin salm o evangeli hi ha aquest precepte?

Si ells tan comprenetrats directament - com diuen - de la Gràcia Divina, incorreixen amb semblants negligències ¿que haurem de fer nosaltres que en són tan allunyats?

X. U.

Pintures i Pinzells EL SIGLO
Avinguda de la República, 17

de tortià al nostre ajuntament

La vida dels proletaris cada dia va fent-se més impossible; no hi ha manera de poguer continuar amb semblant procedir; molts pobles, quasi els més, encara estan sota el jou dels homes que en temps de la passada monarquia ja es distingiren fent que se'ls posés en un lloc que, dissortadament pel pobre proletari, ha de portar conseqüències funestes.

Es mira a l'explofat amb un remarcable menyspreu, talment com si d'un treballador

no fós legal una protesta, tota vegada que sempre s'ha deixat sense efecte la que en certa ocasió fou tramesa a l'Ajuntament del nostre poble, demanant unes bases de treball que serien de justícia.

Ara que s'es' a discutint en molts punts la setmana de 40 hores de treball, es dona el cas, que a Fortià, no solament deixà de portar-se a cap pel Centre Agrícola Social la demanda gestionada legalment, sinó que la part governativa de la població no pot, amb tota la millor bona voluntat, imposar-se a fi de privar als forasters l'acció ilegal de cooperar (no obstant i les seves necessitats) a les maquinacions il·lícites de la burgesia.

Es de remarcar, (sense que vulgui en aquest sentit censurar l'actuació del nostre Ajuntament, que prou feina deu tenir per a sortir-se airós del seu comès) la necessitat de mostrar-se bon xic més enèrgic a fi de què, primerament, tinguin mèdis per viure a la població els homes que essent veïns de la mateixa, vulguin treballar, fent d'aquesta manera un acte de justícia.

A punt d'ésser començades les obres del nou cementiri, el sotassignant demana que per dret de justícia, els homes sense feina de la població puguin, en tal cas, contribuir amb el seu treball a efectuar les dites obres, fent-se, d'aquesta manera, un pas endavant a favor de la veritable República.

No dubto que amb el bon interès d'aquest Ajuntament es farà la més estricta justícia als homes que, en un jorn crític, sapigueren sacrificar llurs interessos per l'adveniment del nou règim.

AURELI SALA CABRAFIGA.

Articles de tocador i perfumeria
EL SIGLO
Avinguda de la República, 17

**de sant miquel
de luvia**
el sometent

Esborrem per uns instants el present i traslladem-nos al passat; aquest passat que quan el consultem, tan béls i heroics records ens reporta.

La costa brava, - avui tan encisadora, tan bella... on el seu esplèndid marc és completat per les nostres nimfes creadores d'un cant d'amor, aquestes sirenes escultòriques que durant l'estiu freqüenten les seves platges - imaginèu-vos-la, per un moment, solitària. Amb els seus clams feréstecs de gegant encadenat, sembla que vulgui engolir la terra. De prompte, apareixen a l'horitzó unes siluetes

àgils de ruïnosa apariència. Eren naus amb vela, plenes de pirates.

Al poble on queien aquests navegants clandestins, el deixaven arruïnat. Davant d'aquesta dissort que el mar els deparava, junt amb la que ja convivia, i veient l'abandó en què el govern els tenia, els homes forts i valents d'aquell temps varen formar, per afrontar-se amb els assaltants, un llaç d'unió, sa i necessari: el sometent.

Aquest llaç existeix encara, però avui ha esdevingut ridícul i perillós.

Ridícul, perquè alguns dels elements que el componen, junt amb les seves armes, semblen aparadors d'antiguitats. Homes de vuitanta o més anys amb el seu fusell de pistó, no és un element apropiat per a perseguir lladre-gots. Amb el respecte que mereixen, fan el ridícul.

Perillós, perquè l'ho fatalitat! els pirates que venien del mar, avui venen per terra. Alguns els tenim dins el mateix sometent, facultats per la llei per a portar armes. Pirates disfressats de senyors i que antigament eren passats per les armes; nosaltres, més humans, ens conformaríem destinant-los a treballs forçats. La mar, per a ells, és massa perillosa; per això prefereixen saquejar els pobles per terra.

***

Si Mussolini hagués vist la formació que vaig presenciar dies enrera a Figueres - coneixent els antecedents - hauria delmat les files, reclutant-los per les seves forces feixistes.

¿Pot concebir-se més gran disbarat que dins el sometent - institució liberal popular - hi figurin individus com en Bosc, Fortunet, Casals, Fèlix Jaume, Ferran, Macau, Mont i altres satèlits de la Dictadura? Diguem tu, joventut lliure de Figueres, ¿no és una provocació a la llibertat?

Azaña i Macià són dos miops mal aconsellats o bé encubridors d'aquesta canallada. Diguin el que vulguin, la lògica condemna els fets.

El sometent és, actualment, ridícul i perillós. Cal, doncs, que desapareixi.

SALVADOR MANSIÓ.

S'arreglen plomes estilogràfiques
Llibreria Batllosera
GALAN, 2

Articles fotogràfics **EL SIGLO**
Avinguda de la República, 17

Sastreria "LA FAMA"

EXTENS ASSORTIT EN VESTITS, ABRICS i
PANTALONS FANTASIA.
TALL ESMERAT. - CONFECCIÓ ACURADA.

Avinguda de la República, 4 FIGUERES

biblioteca

Hem ingressat a la nostra biblioteca els volums que a continuació detalllem galantment cedits i dedicats pel seu autor Joan P. Fàbregues:

A través del pròxim Orient (viatge). Irlanda i Catalunya. (Paral·lelisme polític-econòmic)

Assaig d'Economia Política. - Volums I i II.

Les possibilitats econòmiques d'una Catalunya independent.

No cal dir com agraïm l'atenció del culte i reconegut home de ciències que amb el seu altruisme ens ha fet posseïdors d'uns llibres altament orientadors en ço que es refereix a dos palpitants conflictes, que ell tan acertadament sap enllaçar: Economia política i problema social.

L'elogi més gran que podem fer d'aquests llibres és recomenar als nostres socis que no deixin de llegir-los.

Ni el patriotisme, ni Déu, ni una idea, ni RES, no poden induir-vos a l'assassinat i a la mort.

Sabons i lleixius de totes classes
EL SIGLO
Avinguda de la República, 17

La destrucció solament és admissible en les funcions de la naturalesa.

Drogueria i queviures **EL SIGLO**
Avinguda de la República, 17

La vostra vida és vostra i de ningú més. L'estat i la societat no han fet res per a crear-vos.

Productes vegetarians **EL SIGLO**
Avinguda de la República, 17

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

avant..!

demà farà 120 anys que les corts espanyoles aboliren l'inquisició.

¿haurem d'abolir-ne una altra?

l'escola laica

Hom esgrimeix avui la llibertat d'ensenyament contra l'implantació de l'escola laica unificada que la República està posant en peu. I aquest argument el manejen la mateixa gent que no protestaven pas del sectarisme religiós a favor de la religió catòlica que imposava una creença nominal bastida al damunt de la consciència infantil que l'imperi de la por i de les menaces esgarrifants del *Més Enllà* mantenien esclavitzada... Cal haver viscut en mig de les terres incultes d'Espanya, per a conèixer l'abast d'aquesta superstició del Déu del Mal, aquesta explotació de la por i del càstig Etern amb l'enumeració de les tortures que esperen als condemnats, per comprendre de quins mitjans es valien els ministres de Crist per apoderar-se de l'ànima de la nostra gent senzilla i ignorant i, especialment, amb cura especial, de la de llurs infants.

Amb un rei per la gràcia de Déu, amb un Estat confessional que imposava la confessionalitat a la seva escola, i amb el mosquer de Congregacions religioses que pul·lulaven pel país, deformant la consciència del mateix, ¿on era aquesta llibertat d'ensenyament?

La República, amb l'escola laica,

ve a deslliurar la consciència nacional, ve a trencar-li les manilles odioses que l'oprimien, i a tornar-li la llibertat que de segles ençà no havia gaudit. La República, gallardament flameja llur divisa: «Costi el que costi, cal respectar l'ànima de l'infant i de tothom». Tampoc vol que els pares, per rutinarisme tradicional, per atavisme, puguin encadenar l'ànima del seu fill quan encara la seva consciència no està suficientment desvetllada. El nen no pertany ni a l'Estat, ni a la Família: el nen es pertany a *ell mateix*. I l'Estat té per missió l'alta tutela d'aquest *infant indefens*, perquè ningú impedeixi d'esdevenir el ciutadà lliure i conscient de demà.

L'escola laica educa l'home lliure, l'home respectuós, tolerant, d'ampla visió humana, que en cada home hi veu un germà independent de llurs idees polítiques o religioses. L'escola laica vol l'organització i solidaritat humana en nom de la mateixa llibertat, respectant les lleis que es dona el poble democràticament. Forma ciutadans conscients, i no servidors i esclaus. Dignifica la condició humana dins una Moral que neix de la consciència, que és el Jutge que portem dins la nostra ànima. És aquesta

Moral que exalta tots els valors humans i que té com a regla d'or aquestes i d'altres màximes morals que rajen espontàniament del nostre ésser. «Obra per a què els teus actes puguin servir d'exemple universal». «Obra per al pròxim de la mateixa manera que voldries que el pròxim obrés per a tú.» La moral laica vol el bé individual i col·lectiu i és enemiga de tota coacció moral i material que pugui atemptar al respecte que ens mereixi l'ànima de l'home. No hi pot haver *llibertat* contra la *llibertat*. La República no pot permetre la llibertat d'ensenyament que vagi contra la *llibertat* sagrada de la *consciència de l'infant*. L'escola laica, única en mans de l'Estat, sols pot assegurar *aquest respecte al nen* que la República ha de vetllar per sobre de tot.

Que es desenganyin el republicans ingenus i els demòcrates en general. La revolució s'ha ficat a l'Escola pel bé dels ciutadans de demà, per a que siguin *lliures i conscients*. Dissortadament que no fos així. Abans de deu anys, tindríem una república jesuítica i dictatorial com a Portugal.

Nosaltres, republicans demòcrates, volem llibertat i respecte per l'ànima del nen i *anirem contra la llibertat d'ensenyament que vol apoderar-se de les ànimes verges dels infants, costi el que costi*.

A. S.

“avançada de l'empordà”

cicle de conferències

El proper divendres, dia 24, a les 10 de la nit, en el nostre local social, el director de l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya, JOAN P. FÁBREGUES, dissertarà sobre:

El resultat de les eleccions a Irlanda i el moment polític de Catalunya